

РІШЕННЯ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ

Відповідно до статей 30 і 40 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» ступінь втрати працездатності потерпілим установлюється медико-соціальною експертною комісією (МСЕК) за участю Фонду соціального страхування від нещасних випадків і визначається у відсотках професійної працездатності, яку мав потерпілий до ушкодження здоров'я, а страхові виплати провадяться протягом строку, на який встановлено втрату працездатності у зв'язку із страховим випадком, і цей строк встановлюється МСЕК.

Таким чином, право на отримання потерпілим страхових виплат настає із дня встановлення йому МСЕК стійкої втрати професійної працездатності, а не із дня встановлення професійного захворювання лікарською комісією Українського науково-дослідного інституту промислової медицини

ПОСТАНОВА

Верховного Суду України
від 19 грудня 2011 р.
(в и т я з)

У червні 2010 р. Р. звернулася до суду із позовом до відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України в м. Першотравенську Дніпропетровської області (далі — Фонд) про встановлення дати початку виплати щомісячної страхової виплати і стягнення недоплати.

Позивачка зазначила, що під час роботи на підприємствах вугільної промисловості вона захворіла і професійне захворювання було встановлено рішенням лікарської комісії Українського науково-дослідного інституту промислової медицини (далі — Інститут) від 21 червня 2005 р., проте з порушенням вимог закону страхові виплати Фонд призначив їй не з дати встановлення професійного захворювання, а лише з 18 жовтня 2005 р., внаслідок чого вона недоотримала страхові виплати в сумі 827 грн 85 коп. Позивачка просила встановити датою початку сплати страхових виплат 21 червня 2005 р. та стягнути з відповідача 827 грн 85 коп.

Петропавлівський районний суд Дніпропетровської області рішенням від 2 серпня 2010 р., залишеним без змін ухвалою Апеляційного суду Дніпропетровської області від 16 серпня 2011 р., в задоволенні позову відмовив.

Суддя Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ ухвалою від 12 вересня 2011 р. відмовив у відкритті касаційного провадження у справі за касаційною скаргою Р. на зазначені судові рішення.

У жовтні 2011 р. Р. подала до Верховного Суду України через Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ заяву про перегляд ухвали судді цього суду від 12 вересня 2011 р.

Колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ ухвалою від 31 жовтня 2011 р. допустила до провадження Верховного Суду України справу за позовом Р. до Фонду про встановлення дати початку виплати щомісячної страхової виплати та стягнення недоплати, за заявою Р. про перегляд ухвали судді Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 вересня 2011 р.

Суддя Верховного Суду України ухвалами від 10 листопада 2011 р. відкрив провадження у справі, витребував матеріали справи за цим позовом і здійснив підготовчі дії відповідно до пунктів 1, 3 ч. 2 ст. 360¹ ЦПК.

У заяві про перегляд ухвали судді Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивіль-

них і кримінальних справ від 12 вересня 2011 р. Р. порушила питання про скасування постановленої судом ухвали з підстав, передбачених п. 1 ч. 1 ст. 355 ЦПК, — неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах.

Як приклад наявності неоднакового застосування судами касаційної інстанції ст. 40 Закону від 23 березня 1999 р. № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (далі — Закон № 1105-XIV) позивачка навела ухвалу судді Верховного Суду України від 20 жовтня 2010 р. у справі № 6-59460 ск10.

Відповідно до п. 2 Прикінцевих положень Закону від 20 жовтня 2011 р. № 3932-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розгляду справ Верховним Судом України» (далі — Закон № 3932-VI) заяви про перегляд судових рішень у цивільних справах, подані до Верховного Суду України до набрання чинності цим Законом включно, розглядаються в порядку та в межах повноважень, які діяли до набрання чинності цим Законом, до завершення розгляду таких заяв.

З урахуванням положення Закону № 3932-VI заява розглядалася в порядку ЦПК в редакції, чинній до набрання чинності цим Законом.

Заслухавши суддю-доповідача, дослідивши доводи заявника, Верховний Суд України дійшов висновку, що заява про перегляд оскаржуваного судового рішення не підлягає задоволенню з огляду на таке.

На обґрунтування заяви Р. зазначила про неоднакове застосування судами касаційних інстанцій норми матеріального права, а саме ст. 40 Закону № 1105-XIV.

За змістом ухвали судді Верховного Суду України від 20 жовтня 2010 р., на яку посилалася заявниця, суд касаційної інстанції погодився з ухваленими у справі судовими рішеннями, якими задоволено позов потерпілого про встановлення дати початку виплати щомісячної страхової суми, перерахунок і стягнення щомісячних страхових виплат, при цьому суд виходив з того, що датою початку щомісячної страхової виплати у зв'язку з ушкодженням здоров'я має бути дата встановлення професійного захворювання (з рішення лікарської експертної комісії Інституту), а не дата встановлення МСЕК стійкої втрати професійної працездатності.

Проте погодитися з таким висновком суду не можна.

Згідно з ч. 2 ст. 360⁴ ЦПК судове рішення, яке переглядається, підлягає повному або частковому скасуванню, якщо суд установить, що воно є незаконним.

Суди встановили, що з 9 січня 1979 р. по 1 квітня 2003 р. Р. працювала на підприємствах вугільної промисловості. 21 червня 2005 р. рішенням лікарської комісії Інституту їй встановлено професійне захворювання, про що було направлено відповідне повідомлення до установи державної санітарно-епідеміологічної служби. 12 липня 2005 р. комісією Першотравенської міської санітарно-епідеміологічної станції складено акт розслідування хронічного професійного захворювання. 26 жовтня 2005 р. Р. була оглянута Дніпропетровською обласною МСЕК № 2, яка встановила їй 35 % втрати професійної працездатності та інвалідність третьої групи у зв'язку з професійним захворюванням. Постановою Фонду від 25 листопада 2005 р. позивачці призначено щомісячні страхові виплати в розмірі 218 грн 72 коп. на період з 18 жовтня 2005 р. по 30 жовтня 2006 р.

Відповідно до ст. 28 Закону № 1105-XIV страховими виплатами є грошові суми, які згідно із ст. 21 Закону Фонд соціального страхування від нещасних випадків виплачує застрахованому чи особам, які мають на це право, у разі настання страхового випадку.

Статтею 30 Закону № 1105-XIV передбачено, що ступінь втрати працездатності потерпілим установлюється МСЕК за участю Фонду соціального страхування від нещасних випадків і визначається у відсотках професійної працездатності, яку мав потерпілий до ушкодження здоров'я.

Згідно зі ст. 40 зазначеного Закону страхові виплати провадяться протягом строку, на який встановлено втрату працездатності у зв'язку із страховим випадком; зазначений строк визначає МСЕК.

Відмовляючи у задоволенні позову, суди виходили із того, що право на отримання потерпілою страхових виплат настає з дня встановлення їй МСЕК стійкої втрати професійної працездатності, і правильно застосували норми матеріального права, якими регулюються спірні правовідносини.

Доводи, викладені в заяві про неправильне застосування судами норми ч. 1 ст. 40 Закону № 1105-XIV, не можна визнати обґрунтованими, оскільки при вирішенні питання про право потерпілого на отримання страхових виплат слід виходити із вимог статей 21, 28, 30, 34, 35 та 40 цього Закону в їх сукупності, які передбачають, що право на отримання потерпілим страхових

виплат настає з дня встановлення йому МСЕК стійкої втрати професійної працездатності.

Саме до цього зводиться правова позиція, що висловлена в постанові Верховного Суду України від 21 листопада 2011 р. у справі № 6-59 цс11 і згідно зі ст. 360⁷ ЦПК є обов'язковою для судів, які зобов'язані привести свою судову практику у відповідність із рішенням Верховного Суду України.

Отже, висновок суду касаційної інстанції у судовому рішенні, яке переглядається, про те, що право на отримання потерпілою страхових виплат настає з дня встановлення їй МСЕК стійкої втрати професійної працездатності, є правиль-

ним. Верховний Суд України вважає, що суд касаційної інстанції, переглядаючи судові рішення у справі, що розглядається, правильно застосував норми матеріального права, тому передбачених п. 1 ч. 1 ст. 355 ЦПК підстав для перегляду судового рішення немає.

Таким чином, обставини, які стали підставою для перегляду справи, не підтвердилися.

Керуючись статтями 355, 360³, 360⁵ ЦПК, Верховний Суд України у задоволенні заяви Р. про перегляд ухвали судді Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 вересня 2011 р. відмовив.